LEEUWARDER COURANT
25 september 2015, pag. 12

DE FRIESE GALERIJ

Mengen en stuwen

FOTO'S LINUS HARMS

Het Melklokaal in Heerenveen is een maand lang het toneel van de kunstuitingen van Jan Snijder. *Between time, image and sound* is de naam van een film, één schilderijtje en de hele tentoonstelling met soundscape.

De gemene deler van de tentoonstelling *Between time, image and sound* in het Melklokaal is zijn affiniteit met het wad. Als zodanig staat Jan Snijder uit Drachten in een rij van Noord-Nederlandse schilders die het wad en de Waddeneilanden in al hun hoedanigheden een gezicht geven. Maar hij doorbreekt de grens van de natuurgetrouwe weergave en wil verder gaan dan het verbeelden van zijn subjectieve ervaringen. In zijn schilderijen is hij op zoek naar iets nieuws, maar bovenal naar iets universeels.

Snijder werkt met allerlei media, maar vooral kenmerkend is het gebruik van ei-tempera voor zijn schilderijen. Deze enigszins in onbruik geraakte methode gebiedt hem snel te werken en dus met enige trefzekerheid zijn voorstellingen op het doek te brengen. Dit, heel af en toe in combinatie met verschillende verfsoorten, zorgt voor een verweerde uitstraling van de verfhuid.

Het geheel biedt een sobere indruk met weinig verschillende, en grauwe kleuren, maar het zijn de details waarin Snijder vooral uitblinkt. Hier en daar een veeg kleur, dan weer een detail van verf met de structuur van schuurpapier. Niet enkel het penseel is gehanteerd, maar sporen van tape en dergelijke verraden het aanbrengen van structuren met andere gereedschappen. Zelfs het gebruik van echt schuurpapier schuwt hij niet.

De abstracte landschappen van Snijders doeken worden vergezeld door een *soundscape* (klanklandschap) dat zachtjes op de achtergrond speelt. Het is een geïmproviseerde samenwerking tussen Snijder en twee ateliergenoten die opereren onder de naam 'OK the bridge... or some place later'. Behalve een rustgevende, zij het soms een wat onheilspellende sfeer die de beelden vergezellen is het ook een voorbode voor wat boven gebeurt.

Daar heeft Snijder voor de eerste maal een uitstap gedaan naar de film. Hier tracht hij zijn fascinatie voor het eilandlandschap verder uit te diepen. Een echt narratief is er niet - de beelden komen dichterbij een droomvertelling of een poëtisch beeldverhaal. Onherroepelijk staat de interactie tussen mens en natuur centraal. Snijder laat de film starten met een beeld van een dame die uit de zee verschijnt. Het roept het idee op van een mythisch zeewezen, hoewel nergens in kledij of uitstraling die indruk versterkt wordt. Als zij na enige omzwervingen over het strand aan het eind weer terugkeert naar de zee zijn weinig vragen over haar identiteit beantwoord. De landschapsbeelden worden afgewisseld met een intermezzo van hypnotiserende, semi-abstracte beelden, zoals het spelen met reflecties in het water en filmfilters die het geheel steeds onherkenbaarder maken. De droom neemt hier een nachtmerrieachtige wending en de muziek weerspiegelt dat.

De soundscape en de film geven een context van sfeer en inhoud aan de beelden op de schilderijen. Weer teruggekeerd naar de tentoonstelling is het het overwegen waard om even zoveel tijd in de beschouwing van elk schilderij te steken als Snijder ook met de film eist. Landschappen, patronen en details van het eiland in de film keren herkenbaar terug in de veel abstractere schilderijen. De snelle vegen waarmee de doeken lijken te zijn opgebouwd zijn wat dat betreft misleidend. Een zeer overdacht proces gaat aan het opbouwen van elke afbeelding vooraf en kan soms flink wat tijd in beslag nemen.

„Iedere vlek, veeg of lijn kan het schilderij een nieuwe richting op stuwen." Zoals op het wad de ondergeschikte positie van de mens in de natuur zichtbaar is, zo is de schilder ook geen alleenheerser over zijn werken. Snijder laat zich leiden door herinneringen en impulsen, soms via dagboekschetsen, vaak via een herinnering die opgewekt wordt door een schittering van water of een geur. Om zich te onttrekken aan een specifieke verbeelding van een bepaalde plek laat hij de opgedane indrukken lang in zich omwentelen voor hij ze op het doek zet. De nagenoeg abstracte schilderijen die hieruit ontstaan hebben met hun ritmische vegen en vlekken iets vertrouwds of herkenbaars.

De mengeling van media en de totaalervaring die zij bieden geven ruimte aan het vrij associëren van de bezoeker. Hierin wordt duidelijk dat het de universele herinnering of indruk is waar Snijder op inzet.

RENSKE BAKKER

Between Time, Sound and Image
Melklokaal
Heremaweg 20-1, Heerenveen
tot en met 11 oktober
vr en zo 13.00 tot 17.00
www.melklokaal.nl

